

Björnö

Arkeologisk utredning etapp 2

Östhamra 1:15
Frötuna socken
Norrtälje kommun
Stockholms län
Uppland

Mats Nelson

Björnö

Arkeologisk utredning etapp 2

Östhamra 1:15
Frötuna socken
Norrtälje kommun
Stockholms län
Uppland

Mats Nelson

Utgivning och distribution:
Stiftelsen Kulturmiljövård
Stora gatan 41, 722 12 Västerås
Tel: 021-80 62 80
Fax: 021-14 52 20
E-post: info@kmmmd.se

© Stiftelsen Kulturmiljövård 2016

Omslagsfoto: Björnö gård sedd från norra sidan av Kvisthamraviken. Foto från nordväst av Reidar Magnusson.

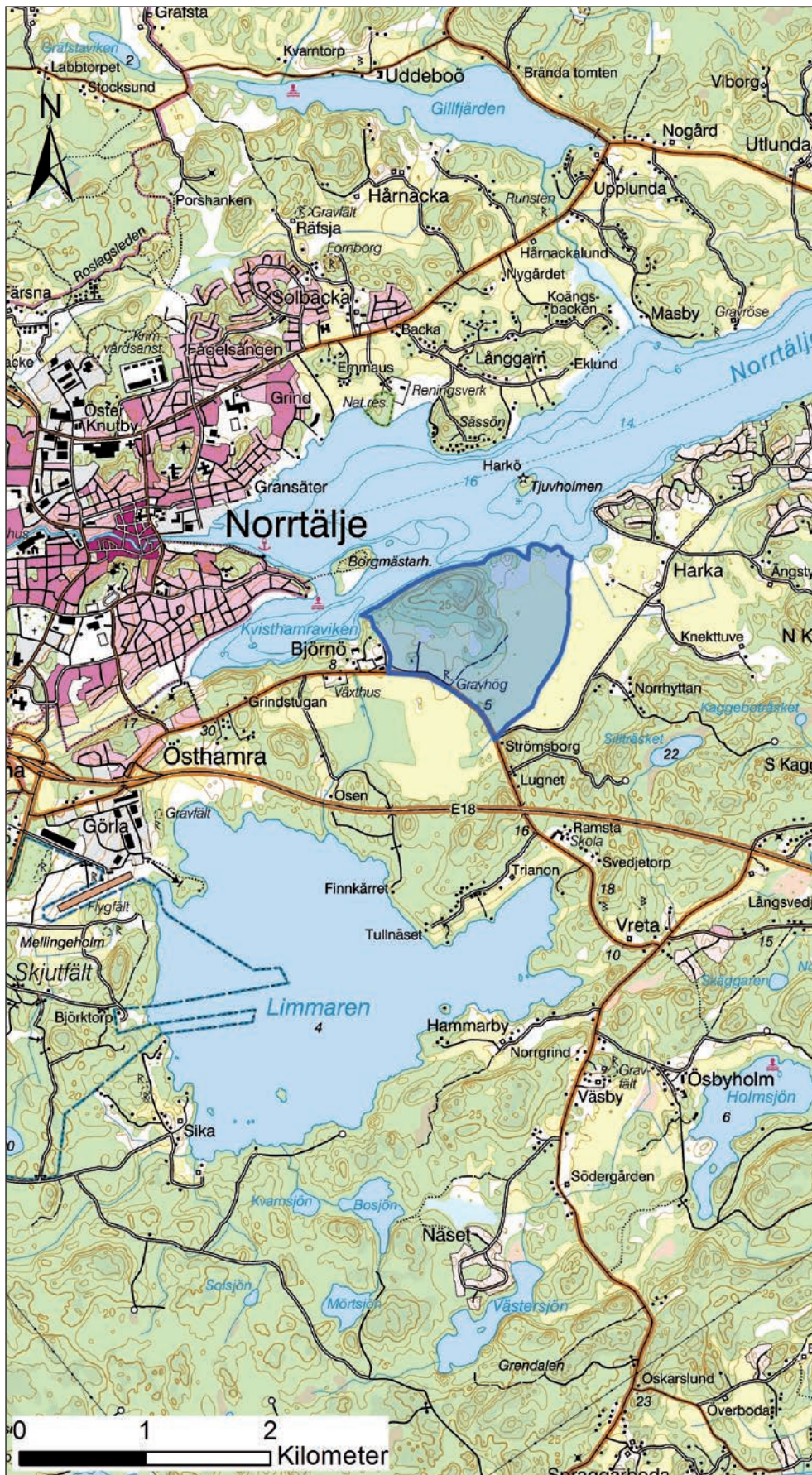
Kartor ur allmänt kartmaterial © Lantmäteriet. Ärende nr MS2012/02954.

ISBN: 978-91-7453-512-9

Tryck: Just Nu, Västerås 2016.

Innehåll

Sammanfattning	5
Inledning.....	6
Bakgrund.....	6
Topografiska förutsättningar	6
Syfte, metod och genomförande.....	8
Syfte	8
Metod och genomförande.....	8
Resultat	9
Registrerade fornlämningar.....	9
Boplatslägen	12
Anläggningar	14
Fynd.....	14
Utvärdering.....	15
Referenser.....	16
Litteratur	16
Kart- och arkivmaterial.....	16
Tekniska och administrativa uppgifter	17
Bilaga 1. Objektlista	18
Bilaga 2. Schaktkartor.....	21
Bilaga 3. Schakttabell.....	23
Bilaga 4. Anläggningstabell.....	27
Bilaga 5. Tabell över grävruitor.....	27
Bilaga 6. Fyndtabell.....	27

Figur 1. Utdrag ur den digitala Terrängkartan med utredningsområdet markerat i blått. Skala 1:50 000.

Sammanfattning

Stiftelsen Kulturmiljövård (KM) har utfört en arkeologisk utredning, etapp 2, inom ett cirka 1,5 kvadratkilometer stort område vid Björnö gård sydost om Norrtälje. Syftet var att klarlägga fornlämningsstatus på utpekade objekt inom området inför planerad exploatering. Den norra delen av planområdet har tidigare varit föremål för en arkeologisk utredning (Lindkvist 2007), vilken kompletterades av en utredning etapp 1 som utfördes 2013 (Kihlstedt 2013). Vid utredningen 2013 har de tidigare registrerade lämningarna inom området i flera fall fått en ny bedömning och ändrad fornlämningsstatus, bl.a. med anledning av den nya Kulturmiljölag som trädde i kraft den 1 januari 2014.

Inför den nu utförda andra utredningsetappen fanns 15 utpekade objekt inom utredningsområdet. Åtta av dessa utgjordes av osäkra fornlämningar, de bestod av gravar från järnålder samt en stensträng. Sju objekt utgjordes av boplatslägen, dvs. terränklägen som bedömdes ha varit lämpliga för bosättning och där fornlämningar misstänktes ligga dolda under mark. Ett av dessa boplatslägen var möjligen neolitisk och övriga förväntades innehålla järnålderslämningar.

Av de tidigare registrerade fornlämningarna har efter utredningsgrävning tre stycken utgått, två stycken skiftat status till övrig kulturhistorisk lämning och tre stycken har behållit sin status som fornlämning. Två av boplatslägena har bedömts vara fornlämning, en påträffad historisk husgrund är bedömd vara övrig kulturhistorisk lämning, övriga boplatslägen har utgått.

Utredningen etapp 2 har således kunnat klarlägga status på alla de utpekade registrerade fornlämningar som varit osäkra och fastställt vilka av de boplatslägen som tillkom under utredningen etapp 1 som är fornlämning.

Inledning

Efter beslut från länsstyrelsen i Stockholm har Stiftelsen Kulturmiljövård (KM) utfört en arkeologisk utredning etapp 2 inför planarbete i Björnö, Frötuna socken, Norrtälje kommun. Fältarbetet genomfördes under perioden 151112–151125. Beställare var HSB Bostad. Projektledare var Mats Nelson, biträdande arkeologer var Reidar Magnusson och Andreas Forsberg.

Bakgrund

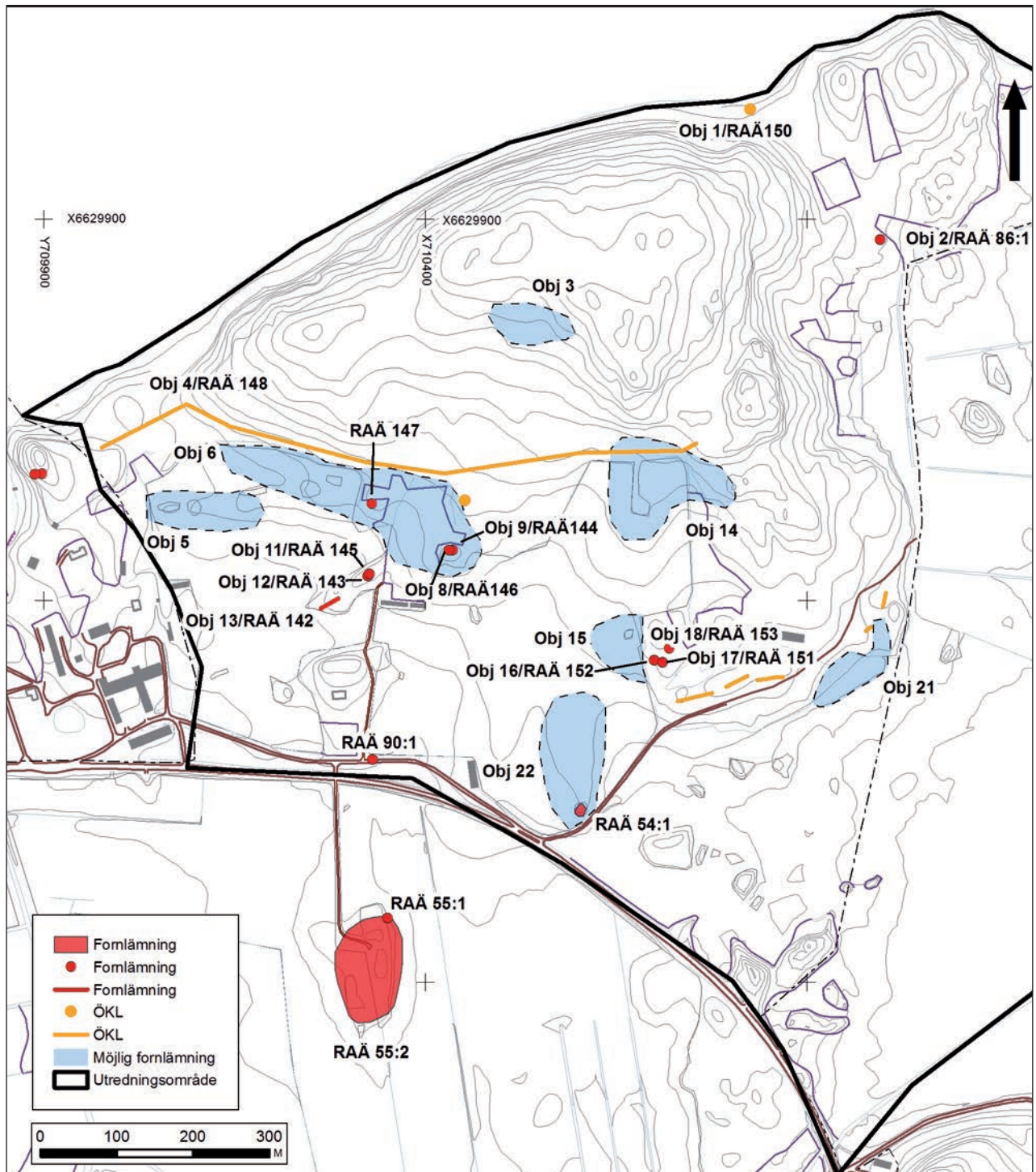
Norrtälje kommun arbetar med en detaljplan för Björnö inför planerad bostadsbebyggelse. Ett ca 0,7 km² stort parti i den norra delen av planområdet har tidigare varit föremål för en arkeologisk utredning (Lindkvist 2007). Vid detta tillfälle påträffades både förhistoriska gravar och lämningar kopplade till den historiska bebyggelsen vid Björnö. Inga lägen för möjliga boplatser markerades, även om vissa generella områden nämndes som möjliga boplatslägen. En utredning etapp 1 utfördes inom det nu aktuella området under hösten 2013, denna kompletterade den tidigare utredningen.

Sammantaget utpekades 15 objekt inom området för att ingå i en utredning etapp 2 (tabell 1 och figur 2). Sju utgjordes av boplatslägen, dvs. terränglägen som bedöms ha varit lämpliga för bosättning under äldre tider men där inga lämningar är synliga ovan mark. Ett av dem (objekt 3) låg på nivåer runt 25–30 m ö. h. och kunde vara en neolitisk boplat. Övriga boplatslägen låg i brytningszonen mellan skogs och åkermark, ca 10–15 m ö. h. och förväntades främst innehålla järnålderslämningar. Ett av dem (objekt 22) kunde även innehålla överplöjda gravar.

Under utredningen 2013 kom även åtta sedan tidigare registrerade lämningar att ombedömas som osäkra. Lämningarna utgjordes av sex stycken stensättningar (Frötuna 143–146, 151–152), en stensträng (Frötuna 142) samt ett röse (Frötuna 153). Samtliga lämningar ligger i Frötuna socken, varför de fortsättningsvis i kartorna benämns endast med RAÄ-nr, utan sockennamn.

Topografiska förutsättningar

Det aktuella utredningsområdet för etapp 2 var cirka 1,5 kvadratkilometer stort och utgjorde den norra delen av det område som utreddes 2013. Norra delen består av en skogsbevuxen höjdrygg och den södra av öppen åkermark i anslutning till den dalgång som löper in i området från Norrtäljeviken i nordöst. Åkermarken innehåller på flera ställen, särskilt i den västra delen, en hel del mindre åkerimpediment där berget går i dagen. Dessa är ofta belamrade med röjningssten. Huvuddelen av boplatslägena ligger i syd- eller västsluttande mark, i brytningszonen mellan skogs- och åkermark, utom objekt 3 som ligger uppe på höjden i norr och objekt 22 som ligger på ett mindre höjdståk i den södra delen av åkermarken. Alla de tidigare registrerade fornlämningarna ligger på mindre höjdparter eller impediment, ofta med berg i dagen, i åkern eller längs åkerkanterna mot väst.

Figur 2. Den nu aktuella norra delen av utredningsområdet med samtliga objekt från etapp 1 markerade. Kartan visar situationen före utredning, etapp 2. Alla fornlämningsnummer avser Frötuna socken. Utdrag ur kommunens grundkarta i skala 1:8 000.

Syfte, metod och genomförande

Syfte

Syftet med utredningen var att fastställa om de utpekade objekten samt de oklara lämningarna utgjorde fornlämning.

Metod och genomförande

Utredningsområdets läge intill Björnö gård har gjort att den omgivande marken nyttjats under lång tid och varit utsatt för storskaligt jord- och skogsbruk. Detta har exempelvis medfört att en mängd sten lagts upp från åkermarken, stenar som ofta blivit övervuxna och som försvårar arbetet med att identifiera fornlämningar. Inför utredningsgrävningen gjordes sålunda en fältbesiktning för att identifiera och fotografera utpekade objekt och lämningar samt verifiera deras läge med GPS. Konsultation gjordes med de arkeologer som utfört utredningen etapp 1, Britta Kihlstedt och Ann Vinberg, detta för att förvissa sig om att inga misstag gjordes angående de åsyftade objekten/lämningarna.

Utredningsgrävningen skedde med grävmaskin som hade gummilarver, denna kunde ta sig fram i terrängen utan att åsamka skada. Vid tre objekt, Frötuna 142, Frötuna 145 samt objekt 3, kunde maskinen inte ta sig fram i terrängen. Schakt handgrävdes därför i de båda förstnämnda lämningarna och 1×1 meter stora rutor grävdes inom objekt 3.

Vid alla de osäkra fornlämningarna skedde utredningsgrävning i kombination med rensning/avtorvning. Ett schakt om 1-2 skopbredder öppnades i ytterkanten av varje lämning för att avgränsa dessa samt se förhållandet mot markbeskaffenheten. Rensning/avtorvning skedde fram till dess att lämningen kunde bedömas. Förhållandena med omfattande överväxning och uppslängd röjningssten gjorde att alla lämningar behövde utredningsgrävas.

Vid alla boplatslägen, utom objekt 3, drogs schakt med enkel eller dubbel skopbredd ned till orörd mark och rensades för hand, breddning av schakten skedde om det krävdes för att förstå enskilda anläggningar. Där anläggningar framkom togs fler sökschakt upp

*Figur 3. Utredningsschakt dras med grävmaskin i norra ytterkanten av stensättningen Frötuna 152, fornlämningen kom sedan att avtorvas i den nordöstra delen (se figur 8). Bilden tagen från norr.
Foto Mats Nelson.*

intill för att grovt avgränsa eventuella boplatser. Ett antal anläggningar utgick då de utifrån sin karaktär eller fyndsammansättning inte bedömdes vara fornlämning.

Samtliga schakt, provrutor och anläggningar har mätts in med GPS, fotograferats och beskrivits i plan. Övriga kulturhistoriska objekt som inte bedöms vara fornlämning har redovisats på karta och beskrivits kortfattat.

Insamling och omhändertagande av fynd var restriktivt och kopplat till utredningens syfte att fastställa status på lämningar/objekt. Fynden dokumenterades. Tillvaratagna fynd förvaras i Stiftelsen Kulturmiljövårds lokaler i väntan på beslut om fyndfördelning.

Alla grävruator/schakt återfylldes.

Resultat

Lämningarna presenteras kortfattat i texten nedan, mer utförliga beskrivningar återfinns i bilaga 1 och bilaga 3 samt schaktkartor (bilaga 2).

Objekt nr	RAÄ nr (Frötuna)	Typ	Status efter etapp 1	Källa	Status efter etapp 2
3	-	Boplatsläge	Oklar	Inventering	Utgår
5	-	Boplatsläge	Oklar	Inventering	Utgår
6	-	Boplatsläge	Oklar	Inventering	Utgår
8	146	Stensättning	R?	FMIS	ÖKL
9	144	Stensättning	R?	FMIS	Fornlämning
11	145	Stensättning	R?	FMIS	Utgår
12	143	Stensättning	R?	FMIS	Utgår
13	142	Hägnad, stensträng	R?	FMIS	Utgår
14	-	Boplatsläge	Oklar	Inventering	Fornlämning
15	-	Boplatsläge	Oklar	Inventering	Fornlämning
16	152	Stensättning	R?	FMIS	Fornlämning
17	151	Stensättning	R?	FMIS	Fornlämning
18	153	Röse	R?	FMIS	ÖKL
21	-	Boplatsläge	Oklar	Inventering	Utgår
22	-	Grav - och boplatsläge	Oklar	Inventering	ÖKL

Tabell 1. Tabell över aktuella objekt inom området. R=Fornlämning. R?= Registrerad som fornlämning, efter Etapp 1 bedömd som osäker. ÖKL= Övrig kulturhistorisk lämning. Jämför figur 2 och 9.

Registrerade fornlämningar

Av de åtta utpekade fornlämningarna med osäker status ligger fem stycken, fyra stensättningar (Frötuna 143–146) och en stensträng (Frötuna 142), i den västra delen av området. Dessa ligger alla nära eller i direkt anslutning till den äldre inägomarken öster om dagens bebyggelse vid Björnö gård, ett område som påverkats mycket av stordrift. Resultatet av utredningen etapp 2 är att alla dessa lämningar, utom Frötuna 144 (objekt 9), kan utgå. De bedöms enbart bestå av röjningssten från den omkringliggande åkermarken som lagts upp på impedimenten. Frötuna 144 består till stor del också av ostrukturerat upplagd sten men har även ett litet parti med lagd stenpackning, bestående av ett mindre och mer homogent stenmaterial. Sålunda får den behålla sin fornlämningsstatus.

Figur 4. Frötuna 144 (objekt 9) som var registrerad som stensättning och där status som fornlämning kvarstår. I nedre högra delen av bilden syns den mindre stenpackning som framträdde i sydöstra delen. Bilden tagen från öst. Foto Reidar Magnusson.

Figur 5. Frötuna 142 (objekt 13) som var registrerad som stensträng men som efter etapp 2 kom att utgå. Bilden tagen från sydväst. Foto Reidar Magnusson.

Tre av lämningarna, två stensättningar (Frötuna 151, 152) och ett röse (Frötuna 153), låg samlade på ett övervuxet impediment i sydöstra delen av utredningsområdet. Det visade sig att en stor del av ytan på de två stensättningarna utgjordes av röjningssten. Vid rensning och bortflyttandet av uppslängda stenar framkom dock därunder lämningar som bedömdes vara stensättningar. Frötuna 152 var flack och bestod av stora stenar medan Frötuna 151 hade större stenar i mitten och mindre stenar i kanten. Sålunda ska de båda lämningarna kvarstå som fornlämning.

Figur 6. Frötuna 151, en stensättning med större stenar centralt och mindre sten i ytterkanten. Fornlämningen var överlagrad med röjningssten. Bilden tagen från öst. Foto Reidar Magnusson.

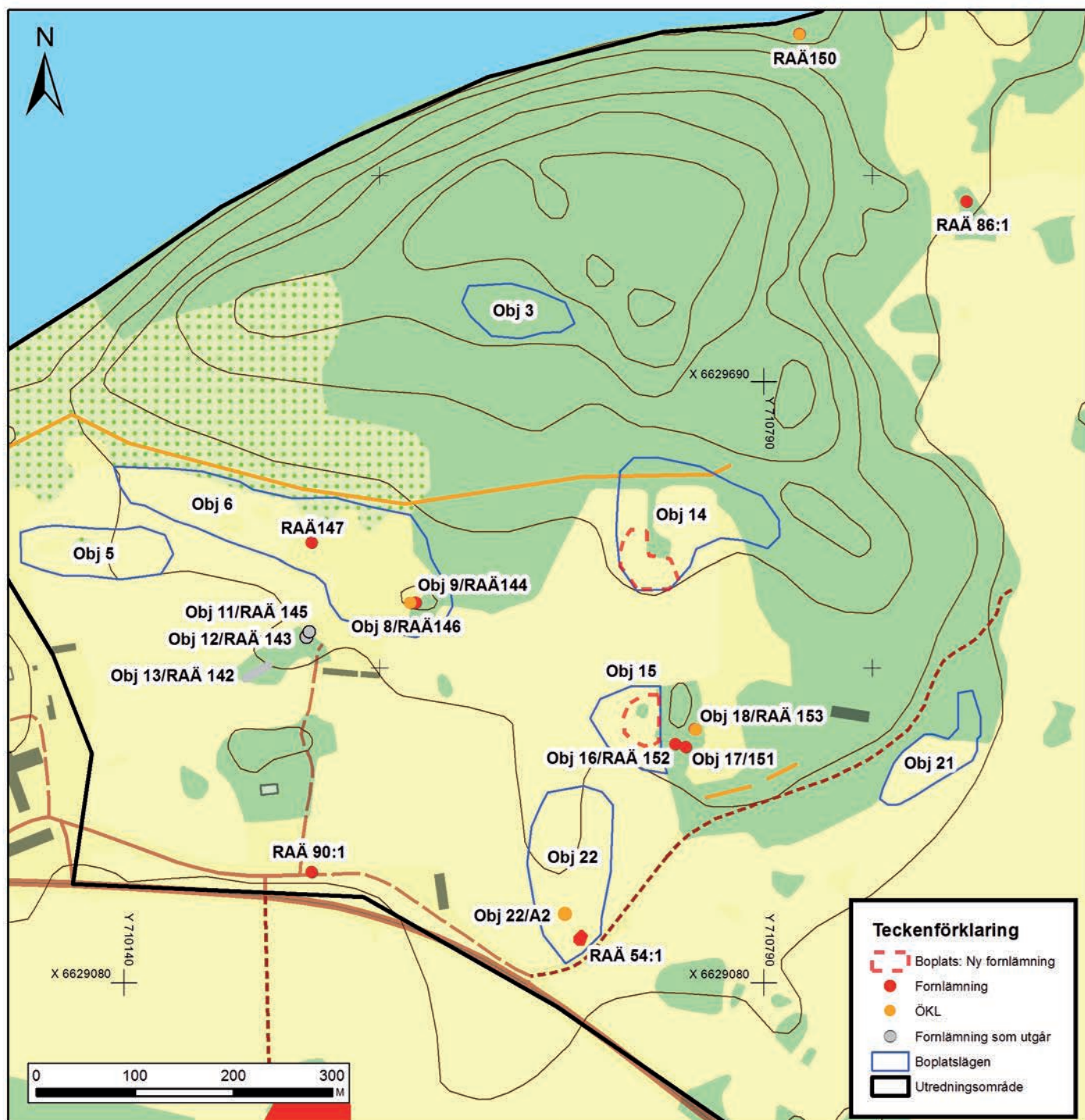

Figur 7. Frötuna 152, Den flacka stensättningen uppbyggd av mindre stenmaterial syns under den pålagda röjningsstenen. Bilden tagen från nordöst. Foto Reidar Magnusson.

Figur 8. Frötuna 153, som var registrerad som ett röse men efter utredningsgrävningen fick sin status ändrad till röjningsröse, dvs. övrig kulturhistorisk lämning. Bilden är tagen från nordnordväst. Foto Reidar Magnusson.

Röset Frötuna 153 skiljde sig markant från kringliggande stensamlingar. Det bestod av naturligt formade stenar med störst stenar centralt och mindre pålagda stenar ovanpå och runtom. Stenarna såg dock inte anlagda ut och ytterkanten var ojämn. De övriga stensamlingarna i området bestod av stora och ofast kantiga stenar som troligtvis var sprängsten. Frötuna 153 bedöms vara ett röjningsröse av en äldre karaktär än sprängstensröset, men kan ej beläggas ha tillkommit före 1850 och ska därför ha status som övrig kulturhistorisk lämning.

Figur 9. Resultatkarta över fornlämningar, övriga kulturhistoriska lämningar samt fornlämningar som utgår efter utredning etapp 2. Skala 1:6000.

Boplatslägen

Två delytor valdes för utredningsgrävning inom det neolitiska boplatsläget objekt 3. Dessa låg inom ett flackt område i skydd nedanför ett brant parti med berg i dagen åt norr respektive nordöst. En svag sluttning sträckte sig mot syd och sydväst. Markytan bestod av ett sammanlagt ca 0,1 meter tjockt lager av förna som täckte en matta av tallrötter, i botten fanns morängrus och sten. Inga anläggningar eller fynd påträffades inom de fyra 1×1 meter stora rutor som grävdes (se bilaga 5), varför objektet utgår.

Inga boplatsindikationer påträffades i åkermarken inom objekt 5. Området dominerades av ett öst-västligt stråk med impediment och berg i dagen. Inom den mot sydväst sluttande åkermarken som utgjorde objekt 6 framkom fyra diffusa anläggningar som utgick. Dessa bestod av tre grå fläckar som bedömdes härröra från stenlyft samt en tydlig nedgrävning som innehöll växtdelar och gav ett recent intryck. Flera stenfyllda diken påträffades även inom området, där undergrunden överlag bestod av stenrik lera. Båda objekten utgår.

Figur 10. Åkermarken som utgjorde den västra delen av boplatsläget objekt 6. I bakgrunden syns impediment med upplagd röjningssten från sen historisk tid, därbakom anas den skog som sträcker ut sig över höjdpartiet i norr. Bilden är tagen från sydväst. Foto Mats Nelson.

Figur 11. Boplatsläget objekt 14, där det i den sydvästra delen framkom fyra anläggningar som troligtvis var stolphål. Bilden tagen från söder. Foto Reidar Magnusson.

Figur 12. Boplatsläget 15 innan schaktning, där det skulle framkomma tre anläggningar, varav en kokgrop och två stolphål. Bilden tagen från väster. Foto Mats Nelson.

Inom den ned mot sydväst sluttande åkermarken som utgjorde objekt 14 påträffades nedanför ett utskjutande impediment längst i sydväst fyra anläggningar i form av halvmeterstora, ovala mörkfärgningar som i ett par fall innehöll kol och en del skärvig

sten. Detta område bedöms vara en fornlämning. Cirka hundra meter söderut låg objekt 15, där tre anläggningar påträffades, varav två stolphål och en kokgrop. I kokgropen hittades även förhistorisk keramik (se s. 14). Objektet utgör en fornlämning, och bör ses i relation till de närliggande stensättningarna. Dessa objekt utgör en samlad fornlämningsmiljö.

Objekt 21 låg längst bort i den i sydöstra delen av utredningsområdet, här var marken kraftigt påverkad av sentida aktiviteter. En anläggning påträffades som utgick då den bedömdes vara ett stenlyft. Objektet utgår.

Läget intill den registrerade högen Frötuna 54:1 gjorde att den stenbemängda höjdrygg som utgör objekt 22 ansågs kunna vara både ett bra boplatsläge och kunna innehålla överodlade gravar. Stenen visade sig dock vara naturligt avsatt och inga spår fanns av forntida karaktär. Två anläggningar påträffades varav den ena var en sotfläck som innehöll en smidd spik (se s. 14) och därmed fick utgå. Den andra anläggningen utgjordes av en diffus stensatt grund till en mindre byggnad. En tegelbit från sen historisk tid tyder på att byggnaden, som dock inte finns med på några historiska kartor, är yngre än 1850 och således ska ha status som övrig kulturhistorisk lämning.

Figur 13. Centralt i bilden syns anläggning 2 som bestod av en historisk husgrund. Anläggningen påträffades i södra delen av objekt 22. Bilden tagen från söder. Foto Reidar Magnusson.

Anläggningar

Mer detaljerade uppgifter om anläggningarna finns i bilaga 4. Totalt åtta stycken anläggningar påträffades vid utredningsgrävningen, fyra respektive tre framkom inom boplatslägena objekt 14 och 15, den åttonde var en historisk husgrund som framkom inom grav- och boplatssätet objekt 22. Denna lämning benämns som objekt 22/A2. Sex stycken anläggningar utgick (Anl. nr 1, 10-14).

Objekt	Schakt	Anläggningstyp	Anl.nr
14	13	Mörkfärgning	6
14	13	Mörkfärgning	7
14	15	Mörkfärgning	8
14	15	Mörkfärgning	9
15	7	Kokgrop	3
15	8	Stolphål	4
15	8	Stolphål	5
22	4	Historisk husgrund	2

Tabell 2. Påträffade anläggningar vid utredningsgrävningen. Observera att sex anläggningar har utgått. Detaljerad beskrivning återfinns i Bilaga 2.

Fynd

Mer detaljerade uppgifter om fynden finns i bilaga 6. En keramikbit (fnr 1) från en kokgrop (A3) inom boplatsläget objekt 15 registrerades och togs om hand. Det rör sig om rödbrun keramik med svart kärna, och med magring bestående av krossad bergart. Fragmentet kommer från en relativt grov kärlvägg, 10 mm tjock. Med tanke på höjdläget, cirka 10 m ö. h., rör det sig troligen om keramik från yngre järnålder.

Ett fynd (fnr 2) registrerades bestående av en smidd spik från en anläggning (A1) inom objekt 22, ett grav- och boplatssäte. Spiken ansågs vara smidd under historisk tid, den tillvaratogs inte och anläggningen utgick.

Objektnr	Schakt	Anl. nr	Fnr	Material	Sakord	Antal	Vikt, g	Tillvaratagen
15	7	3	1	Keramik	Kärlfrag	1	36	ja
22	4	1	2	Järn	Spik	1	36	nej

Tabell 3. Fynd från utredningsgrävning, Ett keramikfragment (fnr 1) tillvaratogs.

Figur 14. Fyndnummer 1, keramik i form av ett kärnfragment med grov magring. Påträffades i ytan av en kokgrop. Foto Reidar Magnusson.

Utvärdering

Utredningen etapp 2 har kunnat klarlägga status på de fornlämningar som varit osäkra och de boplatslägen som registrerats under utredningen etapp 1. Av de registrerade fornlämningarna har efter utredningsgrävning tre utgått, två har bytt status till övrig kulturhistorisk lämning och tre har behållit sin status som fornlämning. Två av boplatslägena har bedömts vara fornlämning, en påträffad historisk husgrund är bedömd som övrig kulturhistorisk lämning. Utredningen har därmed uppfyllt sitt syfte.

Referenser

Litteratur

Kihlstedt, B., 2013. Björnö, arkeologisk utredning etapp 1. Björnö 1:119, Östhamra 1:15 m.fl. Frötuna socken, Norrtälje kommun, Stockholms län. Stiftelsen Kulturmiljövård Rapport 2013:55.

Lindkvist, A., 2007. Björnö och Östhamra, arkeologisk utredning, etapp 1. Frötuna socken, Uppland. Societas Archaeologica Upsaliensis. SAU Rapport 2007:1. Uppsala.

Kart- och arkivmaterial

Fornminnesregistret (FMIS)

<http://www.fmis.raa.se/cocoon/fornsok/search.html>

Tekniska och administrativa uppgifter

<i>KM projekt nr:</i>	15075
<i>Länsstyrelsen dnr, beslutsdatum:</i>	43112-18428-2015, 2015-09-18
<i>Undersökningsperiod:</i>	2015-11
<i>Utredd yta:</i>	1,5 km ²
<i>Personal:</i>	Mats Nelson, Reidar Magnusson, Andreas Forsgren
<i>Belägenhet:</i>	Björnö 1:119, Östhamra 1:15 m fl., Frötuna socken. Norrtälje kommun, Stockholms län, Uppland.
<i>Ekonomisk karta:</i>	11J 5d Ösbyholm (RT 90) 66H 2bN Ösbyholm (Sweref99)
<i>Koordinatsystem:</i>	Sweref99 TM
<i>Koordinater:</i>	X6628260 Y709950
<i>Höjdsystem:</i>	RH00
<i>Inmätningmetod:</i>	GPS
<i>Dokumentationshandlingar:</i>	Inga handlingar utöver rapporten arkiveras
<i>Fynd:</i>	Ett fynd har tillvaratagits (fnr 1)

Bilaga 1. Objektlista

Objekt 3. Boplatsläge. Utgår.

Tidigare observationer: Avsats och flack S–SV-sluttning, ca 25 m ö.h., med bergklackar i N och NV. Sandig morän. Bevuxen med gles tallskog. Möjligt läge för en neolitisk boplats. Området är ungefärligt avgränsat på kartan (Kihlstedt 2013).

Vid utredningen etapp 2 handgrävdes fyra 1×1 meter stora rutor inom två delområden av boplatsläget (se bilaga 5), i dessa påträffades inga boplatsindikationer varför objektet utgår.

Objekt 5. Boplatsläge. Utgår.

Tidigare observationer: Flack Ö–V-gående förhöjning i åkermark, ca 10 m ö.h., med två mindre impediment och ställvis berg i dagen. Igenväxande åker (Kihlstedt 2013).

Vid utredningen etapp 2 upptogs tre sökschakt i åkermarken. Inga boplatsindikationer påträffades, stora delar av objektet bestod av berg i dagen som låg under ett tunt ploglager. Objektet utgår.

Objekt 6. Boplatsläge. Utgår.

Tidigare observationer: Närmast plan mark övergående i svag S–V-sluttning, ca 10–15 m ö.h. Igenväxande åker i V och hagmark i Ö. Inom området finns Objekt 7/RAÄ 147, en husgrund. (Kihlstedt 2013).

Vid utredningen etapp 2 upptogs tretton sökschakt inom detta boplatsläge. Totalt påträffades fyra diffusa och svaga mörkfärgningar spritt över området., dessa bedömdes dock vara recenta och/eller har tillkommit genom stenlyft varför objektet utgår.

Objekt 8/RAÄ Frötuna 146. Registrerad som stensättning. Ny status som ÖKL.

Tidigare observationer: Oval, 4–5×3 m stor och 0,4 m hög, svagt välvd. Stenarna är 0,2–0,5 m stora och anläggningen är något övertorvad. Belägen strax V om stensättningen Frötuna 144. På krönet av mindre impediment i hagmark som är bevuxet med några barrträd och enar. Påträffad vid särskild utredning år 2006. (FMIS). Bedömdes vid utredningen etapp 1 som osäker (Kihlstedt 2013).

Vid utredningen etapp 2 upptogs ett schakt i SV delen av fornlämningen. Cirka hälften av lämningen rensades/torvades av. Lämningen visade sig vara ett röjningsröse upplagt på matjorden med ett större stenar i kanten och sedan påfyllt med mindre sten centralt. Lämningen ska inte betraktas som fornlämning och får därför ny status som övrig kulturhistorisk lämning.

Objekt 9/RAÄ Frötuna 144. Registrerad som stensättning. Kvarstår.

Tidigare observationer: Rundad, 4×3 m stor och 0,4 m hög, svagt välvd. Stenarna är överlag 0,2–0,6 m stora och anläggningen är något övertorvad. Belägen strax Ö om stensättningen Frötuna 146. På krönet av mindre impediment i hagmark som är bevuxet med några barrträd och enar. Påträffad vid särskild utredning år 2006. (FMIS). Bedömdes vid utredningen etapp 1 som osäker (Kihlstedt 2013).

Vid utredningen etapp 2 upptogs ett schakt i SV delen av fornlämningen. Över hälften av ytan rensades. Lämningen visade sig bestå av mestadels ostrukturerat upplagd sten. I dess S ände påträffades dock en mer tydligt lagd stenpackning bestående av ett mindre, ca 0,1–0,2 m stora, och mer homogent stenmaterial som lagts på berg i dagen. Även om större delen av objektet utgjordes av röjningssten kan den inte avföras varför den kvarstår som fornlämning.

Objekt 11/RAÄ Frötuna 145. Registrerad som stensättning. Utgår.

Tidigare observationer: Rundad, 3,5×3 m stor och 0,2–0,3 m hög, flack. Stenarna är 0,2–0,3 m stora och anläggningen är kraftigt övertorvad. Belägen strax SV om stensättningen RAÄ Frötuna 143. På NÖ delen av ett impediment i åkermark som är bevuxet med en del lövträd. Påträffad vid särskild utredning 2006. (FMIS). Bedömdes vid utredningen etapp 1 som osäker (Kihlstedt 2013).

Vid utredningen etapp 2 upptogs ett schakt i S delen av fornlämningen. Cirka hälften av lämningen torvades av. Den visade sig bestå av ostrukturerat upplagd röjningssten, med en storlek av 0,5–0,7 meter, som var lagd direkt på berg i dagen. Mindre stenmaterial saknades. Ingenting talade för att lämningen är äldre än 1850 och den bedöms därför utgå som fornlämning.

Objekt 12/RAÄ Frötuna 143. Registrerad som stensättning. Utgår.

Tidigare observationer: Rundad, 3×3 m stor och 0,2–0,3 m hög, flack. Stenarna är 0,3–0,4 m stora och anläggningen är delvis övertorvad. Belägen strax NÖ om stensättningen RAÄ Frötuna 143. På NÖ delen av ett impediment i åkermark som är bevuxet med en del lövträd. Påträffad vid särskild utredning år 2006. (FMIS). Bedömdes under utredningen etapp 1 som något osäker (Kihlstedt 2013).

Vid utredningen etapp 2 upptogs ett schakt i V delen av lämningen. Cirka en tredjedel av ytan handrensades. Lämningen visade sig bestå av ostrukturerat upplagd röjningssten, med blandad storlek upp till 0,5 meter, som var lagd uppe på markfasta block och matjord. Ingenting talade för att objektet var äldre än 1850 och det bedöms därför utgå som fornlämning.

Objekt 13/RAÄ Frötuna 142. Registrerad som hägnad/stensträng. Utgår.

Tidigare observationer: Cirka 10 m lång (NÖ–SV) och 0,3–0,4 m hög. Stenarna är 0,3–0,5 m stora och utrasade mot sidorna. På krönet av SV delen av ett impediment i åkermark som är bevuxet med en del lövträd. Påträffad vid särskild utredning år 2006. (FMIS). Bedömdes efter utredningen etapp 1 som något osäker (Kihlstedt 2013).

Vid utredningen etapp 2 upptogs ett schakt i NV delen av fornlämningen. Cirka 15 procent av ytan rensades. Lämningen visade sig bestå av ett homogent stenmaterial med 0,35–0,75 meter stora block. Dessa hade lagts i 1–2 lager i en stensträngsliknande form uppe på krönet av ett smalt impediment löpandes NÖ–SV. Impedimentet skar mellan två åkerytor. Stenmaterialet, som var delvis kantigt, låg ovanpå matjorden och större delen var inte övertorvad. Ingenting talade för att objektet var äldre än 1850 och det bedöms därför utgå som fornlämning.

Objekt 14. Boplatsläge. Ny fornlämning.

Tidigare observationer: Fint S-vänt läge på plan avsats samt i S-sluttning nedanför höjdrygg, 15–20 m ö.h. Huvusakligen igenväxande åkermark. Omfattar ett mindre impediment i V och ett skogsbevuxet parti nedanför hällar i Ö (Kihlstedt 2013).

Vid utredningen etapp 2 upptogs sex sökschakt i åkermarken vilket resulterade i att fyra anläggningar (A6–9) påträffades, dessa kan vara möjliga stolphål. Objektet utgör en nypåträffad fornlämning i form av en boplats.

Objekt 15. Boplatsläge. Ny fornlämning.

Tidigare observationer: Litet svagt höjdråk, SV-vänt, V om impediment med gravar, ca 10 m ö.h. Igenväxande åkermark (Kihlstedt 2013).

Vid utredningen etapp 2 upptogs tre sökschakt i åkermarken, vilket resulterade i att tre anläggningar påträffades, varav två stolphål (A4 och A5) och en kokgrop (A3). I kokgropen påträffades även förhistorisk keramik, troligtvis från järnålder. Objektet utgör en nypåträffad fornlämning i form av en boplats.

Objekt 16/RAÄ Frötuna 152. Registrerad som stensättning. Kvarstår.

Tidigare observationer: Oval, 9×6 m stor och 0,4 m hög, flack förhöjning. Stenarna är mestadels 0,4–1,0 m stora och anläggningen är något övertorvad. Belägen ca 10 m VNV om RAÄ Frötuna 151. Ö-slänt av åkerudde bevuxen med gles blandskog. Påträffad vid särskild utredning år 2006. (FMIS). Bedömdes efter utredningen etapp 1 som något osäker (Kihlstedt 2013).

Vid utredningen etapp 2 upptogs ett schakt i NÖ delen av fornlämningen. Cirka 12 procent av ytan rensades. Lämningen visade sig vara en flack stensättning, bestående av stenar med en storlek av 0,1–0,4 meter,

Bilaga 1.

som överlagrats av röjningssten. Stensättningens storlek bedöms vara något mindre än vad som tidigare registrerats, cirka 6 meter i diameter. Kvarstår som fornlämning.

Objekt 17/RAÄ Frötuna 151. Registrerad som stensättning. Kvarstår.

Tidigare observationer: Rundad, 9×9 m stor och 0,5 m hög, flack. Stenarna är 0,4–1,0 m stora och anläggningen är lätt övermossad. Belägen ca 20 m SSV om RAÄ Frötuna 153 och ca 10 m ÖSÖ om RAÄ Frötuna 152. Krön av åkerudde bevuxen med gles blandskog. Påträffad vid särskild utredning år 2006. (FMIS). Bedömdes efter utredningen etapp 1 som något osäker (Kihlstedt 2013).

Vid utredningen etapp 2 upptogs ett schakt i NÖ delen av fornlämningen. Cirka 15 procent av den ursprungliga ytan handrensades. Lämningen visade sig vara en liten stensättning, 3 meter i diameter, den var delvis överlagrad av röjningssten som låg över ett betydligt större område kring lämningen. Stensättningen bestod centralt av större stenar, 0,3–0,8 meter stora, medan ytterkanten utgjordes av mindre stenar, 0,1–0,3 meter stora. Kvarstår som fornlämning.

Objekt 18/RAÄ Frötuna 153. Registrerad som röse. Ny status som ÖKL.

Tidigare observationer: Rundat, 4×3 m stort och 0,4 m högt, svagt välvt. Stenarna är 0,2–0,4 m stora och anläggningen är kraftigt övertorvad. Belägen ca 20 m NNÖ om RAÄ Frötuna 151. Östslänt av åkerudde bevuxen med gles blandskog. Fornlämningsstatus kan ej bedömas då det vid en okulär besiktning inte kan avgöras om det är en grav eller ett röjningsröse. Påträffad vid särskild utredning år 2006. (FMIS). Bedömdes efter utredningen etapp 1 som något osäker, möjligen röjningsröse (Kihlstedt 2013).

Vid utredningen etapp 2 upptogs ett schakt i SV delen av fornlämningen och cirka hälften av lämningens yta handrensades. Lämningen visade sig vara ett runt röjningsröse, 3,5 meter i diameter, som bestod av kraftigt övertorvad natursten. Större stenar, 0,3–0,6 meter stora låg centralt och mindre stenar, 0,1–0,3 meter stora, fanns uppslängda ovanpå eller runtom. Lämningen får en ny status som övrig kulturhistorisk lämning.

Objekt 21. Boplatsläge. Utgår.

Tidigare observationer: SÖ-vänd, svagt sluttande yta, ca 5–10 m ö.h., som dels omfattar igenväxande åkermark, dels en gip med äldre åker, nu gräs- och slybevuxen, i den N delen (Kihlstedt 2013).

Vid utredningen etapp 2 upptogs fem sökschakt i åkermark samt intilliggande impedimentsmark. Marken var kraftigt påverkad av sentida aktiviteter i form av stenlyft, en inmått anläggning (A14) utgick efter att den bedömts ha uppstått på samma sätt. Inga boplatsindikationer påträffades vilket gör att objektet utgår.

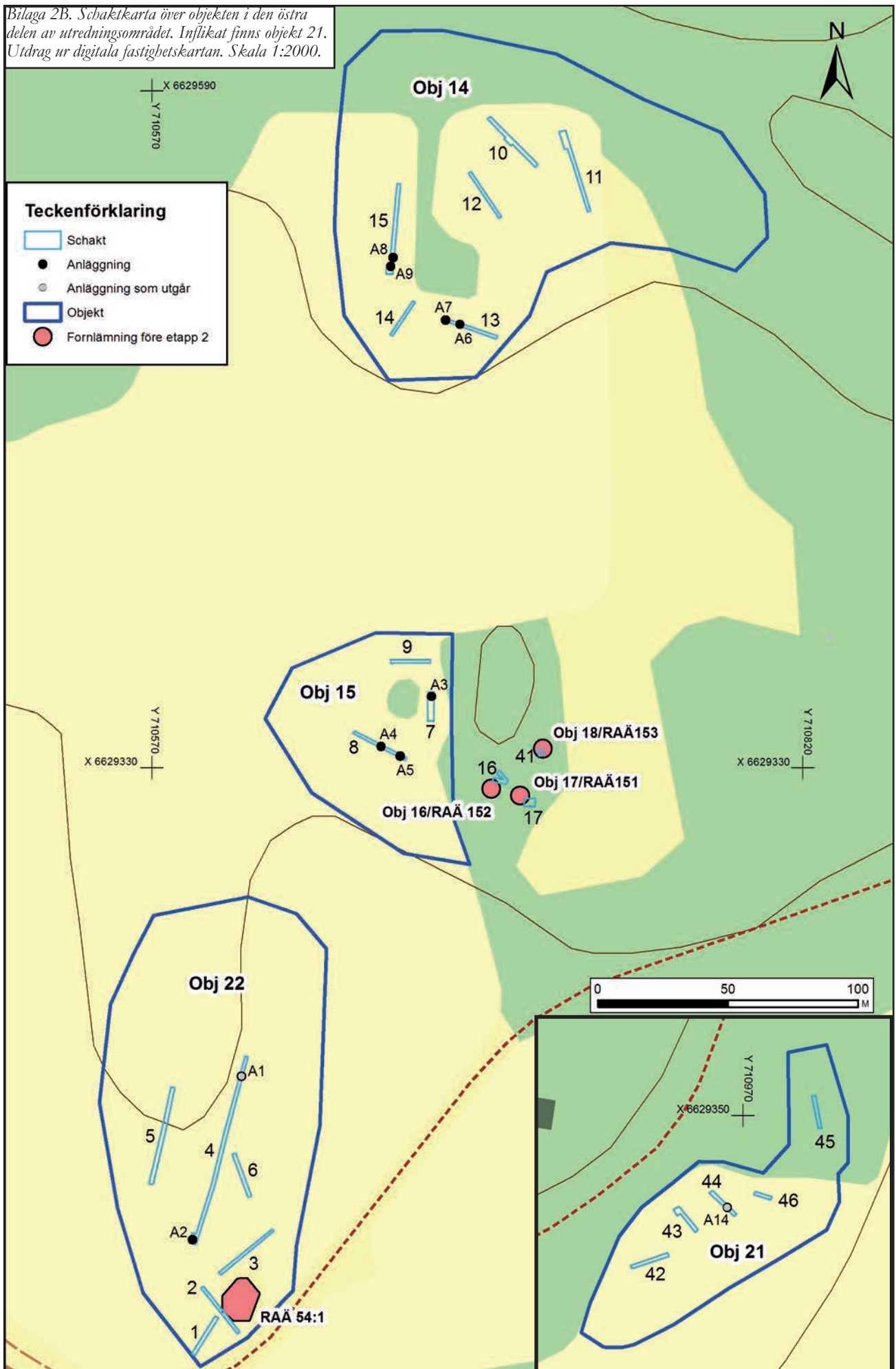
Objekt 22. Grav- och boplatsläge. Ny ÖKL: Objekt 22/A2.

Tidigare observationer: Flack höjdrygg och S- och SÖ-sluttande mark N om och intill Objekt 23/RAÄ Frötuna 54:1, en hög. Åkermark. Området utgör ett bra boplatsläge, men kan också innehålla överodlade gravar (Kihlstedt 2013).

Vid utredningen etapp 2 upptogs sex sökschakt i åkermarken. Två anläggningar (A1 och A2) påträffades varav den ena (A1) bestod av en sotig fläck som innehöll en smidd spik, anläggningen ansågs vara recent och utgick.

A2 var del av en historisk husgrund. Den hade en något kvadratisk form, 1,9×1,9 m stor. Fyllning bestod av mörkgråbrun silt. Fynd av tegel och obrända ben, eventuell syllsten i sydligaste kanten. Husgrunden utgör en övrig kulturhistorisk lämning (ÖKL), objekt 22/A2..

Bilaga 2B. Schaktkarta över objekten i den östra delen av utredningsområdet. Inflikat finns objekt 21. Utdrag ur digitala fastighetskartan. Skala 1:2000.

Bilaga 3. Schakttabell										
Schakt	Objekt	Längd, m	Bredd, m	Djup, m	Marklag och topografi	Undergrund	Anläggningar	Fynd	Anmärkning	
1	22	16 (NO-SV)	1,4	0,3 i N, 0,6 i S	Ploglager, 0,3 m tjockt, innehållande rikligt med sten. Längst i söder fanns ett lager med mörk lera på 0,01-0,2 m djup.	Blockig morän, sandig i norr och siltig i söder				
2	22	20 (NV-SO)	1,4	0,3 i V, 0,5 i Ö	Ploglager, 0,3 m tjockt, innehållande rikligt med sten, i öster fanns därunder ett 0,1 m tjockt lager lera innan undergrunden tog vid.	Blockig morän, sandig i öster och siltig/lerig i väster			Markfäst block med 1 m i sida låg ca 3 m från schaktkanten i V.	
3	22	25 (NO-SV)	1,4-2,5	0,25-0,4	Ploglager 0,2-0,3 m tjockt, mäktigast i SV och tunnare ut mot NÖ.	Sandig morän med inslag av block.		Obrända ben i matjorden.	Ca 9 m från SV schaktkanten påträffades en samling block, 0,5 m i sida, där schaktet vidgades.	
4	22	73 (N-S)	1,4-2,7	0,2-0,4	Ploglager 0,2-0,3 m tjockt, mäktigast i söder.	Siltig eller sandig morän.	1, 2	Smidd spik (fnr 2) i A1	I schaktet fanns ett total markfästa block.	
5	22	36 (N-S)	1,4	0,3	Ploglager 0,25 m tjockt.	Silt eller siltig morän med enstaka markfästa block. I norra änden berg i dagen.			Lite kol fanns intill ett markfäst block med 1 m sida i schaktets sydligaste del. Berg i dagen synligt både Ö och V om schaktet.	
6	22	17 (N-S)	1,4	0,4	Ploglager 0,2-0,3 m tjockt, mäktigast i SÖ.	Undergrund av grusig morän som ca 3m från norra änden, vid ett stort block 0,8 m i sida, övergår i silt/ siltig morän.				
7	15	9 (N-S)	2,2	0,3	Ploglager 0,25 m tjockt.	Mörk lera	3	Keramik (fnr 1) i A3	Grundvattnet trängde upp underifrån vid rensning.	
8	15	22 (NV-SO)	1,4	0,3	Ploglager 0,25 m tjockt.	Mörk lera med rikligt med små stenar upp till 0,1 m stora.	4, 5			
9	15	15 (Ö-V)	1,4	0,4	Ploglager 0,25-0,3 m tjockt.	Lera med inslag av sten och ett par mindre block centralt i schaktet.				
10	14	28 (NV-SO)	1,4	0,3	Ploglager, 0,25 m tjockt, med rikligt innehåll av småsten.	Silt med rikligt innehåll av småsten.			Oregelbunden mörkfärgning centralt i schaktet med sandig/ grusig fyllning (stenlyft).	
11	14	31 (N-S)	1,4-3	0,4-0,5	Ploglager, 0,3 m tjockt, med rikligt innehåll av sten.	Lera med inslag av sten.			Stenfyllt dilke framkom i schaktets V kant där schaktet breddades.	
12	14	23 (NV-SSO)	1,4	0,3-0,4	Ploglager 0,25 m tjockt, rikligt med småsten.	Sandig silt och rikligt med sten.			Ett markfäst block i söder.	

Bilaga 3.

Schakt	Objekt	Längd, m	Bredd, m	Djup, m	Markslag och topografi	Undergrund	Anläggningar	Fynd	Anmärkning
13	14	25 (VNV-OSO)	1,4-2,5	0,3	Ploglager 0,25 m tjockt, rikligt med småsten.	Sandig silt och rikligt med småsten.	6,7		Markfast block, 1,5 m i sida, ca 4 m från schaktkanten i OSÖ.
14	14	16 (SV-NO)	1,4	0,25	Ploglager 0,2 m tjockt, rikligt med småsten.	Sandig silt och rikligt med småsten.			Två markfasta block i SV, 2 respektive 5 meter från schaktkanten.
15	14	38 (N-S)	1,4	0,25	Ploglager 0,2 m tjockt, rikligt med småsten.	Sandig silt med rikligt med småsten samt partier med lera.	8,9		Block i schaktets nordligaste del. Breddning av schaktet i de tre sydligaste metrarna.
16	16	5,5 (NV-SO)	1,2	0,1	Torv 0,05-0,1 m tjockt.	Morän.			Triangulärt schakt i N kanten av stensättningen Frötuna 152. En Yta av 4x1,2 m finns. Fornlämningen överlagrades av röjningssten, 70-80 block med upp till 1 m eller strax därunder i sida. Efter lyftning av pålagd röjningssten och rensning framkom en stenpackning bestående av ett material med 0,1-0,4 m i sida. Moränen skyttade mellan stenarna i stensättningen vilket gör att den delvis verkar bestå av ett skikt. Stensättningen verkar vara något mindre än vad som tidigare registrerats, cirka 6 meter i diameter. Lövtvåd med 0,6 m diameters stam har stått i stensättningen och fallit samt delvis förmultnat.
17	17	4 (Ö-V)	3	0,15	Torv och matjord 0,05-0,15 m tjockt.	Morän.			Schakt lagt i Ö delen av stensättningen Frötuna 151. En 3x3 m stor yta finns. Stenmaterialet bestod av mindre block och stenar upp till 0,8 m i sida. Stenmaterialets sortering med större stenar centralt och mindre lytterkant gav den ett väluttryckt. Stensättningen var 0,7 m hög och mycket mindre än vad som tidigare registrerats, cirka 3 m i diameter.
20	6	23 (Ö-V)	1,4	0,3	Ploglager 0,25 m tjockt.	Silt med måttligt inslag av sten.			Schakt lagt i S kanten av Frötuna 146. Lämningen visade sig efter rensning vara ett röjningsröse upplagt med större stenar i en kant och mindre stenmaterial ovanpå. Materialstorlek 1,2 m i sida och neråt, rikligt kring 0,3-0,5 m i sida. Bedöms som övrig kulturhistorisk lämning.
21	8	4 (NV-SO)	2	0,1	Måttligt övertorvad lämning, 0,1 m tjockt lager med matjord omkring.	Berg i dagen eller morän.			Schakt lades i SV kanten av stensättningen Frötuna 144. Mestadels kaotiskt upplagd samling sten i 1-2 lager. Stenmaterialet var upp till 0,8 m i sida. Samling av homogen sten, 0,1-0,3 m stora, lagd på hallen i ett 0,9x0,6 m stort parti längst i S.
22	9	3,5 (NV-SO)	2	0,1	Måttligt övertorvad lämning, 0,1 m tjockt lager med matjord omkring.	Berg i dagen.			I schaktets Ö del ett dike.
23	6	16,5 (VNV-OSO)	1,4	0,35	Ploglager 0,3 m tjockt.	Ljus lera.			
24	6	22 (NO-SV)	1,4	0,3-0,4	Ploglager 0,25-0,3 m tjockt.	Ljus lera med enstaka stenar.	10		Cirkulär nedgrävning påträffades 4 meter från NÖ schaktkanten, det gav ett recent intryck och utgick. Ett 1 meter brett dike påträffades 4 m längre åt SV, detta innehöll tegel och kol i fyllningen som annars bestod av mörk lera. Två markfast block fanns i schaktet.
25	6	19 (N-S)	1,4	0,25-0,35	Ploglager 0,2-0,3 m tjockt	Lera med enstaka stenar.	11		Anläggning som visade sig vara stenyft påträffades 4 m från S schaktkanten.

Schakt	Objekt	Längd, m	Bredd, m	Djup, m	Marklag och topografi	Undergrund	Anläggningar	Fynd	Anmärkning
26	6	29 (SV-NO)	1,4	0,4-0,5	Ploglager 0,35 m tjockt.	Lera med enstaka stenar samt berg i dagen i sydväst.			
27	11	2,5 (Ö-V)	2	0,1	Tonv 0,05-0,1 m tjockt.	Berg i dagen.			Schakt lades i S kanten av Frötuna 145. Efter rensning visade sig lämningen bestå av röjningssten lagd på berg i dagen, huvuddelen av materialet hade en sida på 0,5-0,7 m. Avsaknad av mindre material. Lämningen var 10x7 m stor.
28	12	1,8	1,8	0,1	Tonv 0,05-0,1 m tjockt.	Matjord.			Schaktet lades i V kanten av Frötuna 143. Kraftigt övertorvat röse av kantig röjningssten. Heterogent stenmaterial upp till 0,5 m i sida, kaotiskt lagd på matjorden och markfasta block.
29	6	20 (Ö-V)	1,4	0,15-0,3	Ploglager 0,1-0,3 m tjockt, mäktigt i V.	Sandig morän.	12		Två markfasta block i Ö upp till 1,2 m i sida. Anläggning som visade sig vara ett stenlyft påträffades 5 m från Ö änden.
30	6	26 (N-S)	1,4	0,3-0,5	Ploglager 0,25-0,45 m tjockt.	Siltig lera och berg i dagen.			Inslag av småsten i den siltiga lera runt partier av berg i dagen.
31	6	18 (N-S)	1,4	0,4-0,5	Ploglager 0,3-0,35 m tjockt.	Lera med enstaka stenar och block.			Koncentration av block centralt i schaktet. IN fanns ett dike med NV-SO riktning.
32	6	11 (Ö-V)	1,4	0,2-0,3	Tonv och matjord 0,15-0,2 m tjockt.	Lera med måttligt inslag av småsten.			Inget ploglager. Schaktet låg ca 10 m Nr om rian.
33	6	22 (Ö-V)	1,4	0,25-0,4	Ploglager 0,2 - 0,35 m tjockt.	Lera med enstaka stenar.			
34	6	25 (Ö-V)	1,4	0,25-0,4	Ploglager 0,2 - 0,35 m tjockt.	Ljus lera med enstaka stenar. Berg i dagen i väster.	13		Anläggning som visade sig vara ett stenlyft påträffades 1 m från schaktets Ö ände.
35	6	18 (VNV-O50)	1,4	0,4-0,5	Ploglager 0,3 m tjockt.	Mörk lera.			
36	6	14 (VNV-O50)	1,4	0,4-0,5	Ploglager 0,3-0,4 m tjockt	Mörk massiv lera med enstaka stenar.			
37	5	12 (O-SV)	1,4	0,4	Ploglager 0,3 m tjockt.	I Ö lera sedan ett parti med berg i dagen sedan stenrik lera i V.			Stora delar av åkermarken i objekt 5 hade berg i dagen synlig eller under ett grunt ploglager. Särskilt i Ö delarna av läget.
38	5	12 (VNV-O50)	1,4	0,4-0,7	Ploglager 0,3-0,45 m tjockt.	Undergrund bestod i Ö av lera och i V av siltig lerig morän med rikligt inslag av småstenar.			
39	5	12 (VNV-O50)	1,4	0,5-0,6	Ploglager 0,4 m tjockt.	Siltig lerig morän.			Två markfasta block samt partier av siltig lera mot S. Ett markfast block låg 3 meter från schaktkanten i V. Om det fanns ett parti med grovsand.
40	13	3 (NO-SV)	0,8	0,1	Tonv och matjord runtom lämningen, 0,1 m tjockt.	Morän.			Schaktet lades i N kanten av Frötuna 142. Homogent stenmaterial, block med 0,35-0,75 m sida lagda på matjorden. Större block i botten och mindre block lagda ovanpå centralt. Ej stensträng, troligen röjningssten.

Bilaga 3.

Schakt	Objekt	Längd, m	Bredd, m	Djup, m	Markslag och topografi	Undergrund	Anläggningar	Fynd	Anmärkning
41	18	3 (N-S)	2	0,1-0,3	Torv 0,1 m tjockt.	Morän.			Schaktet ledes i V kanten av Frötuna 153. Efter rensning visade sig lämningen vara ett cirkulärt röjningsröse, ca 3,5 m i diameter. Stenmaterialet varierade mellan 0,1-0,45 m i sida, största stenarna låg centralt, mindre i ytterkanten. Delvis legd mot markfasta block i NÖ, i övrigt lagd på moränen. Höjden var 0,7 meter och det fanns flera skikt lagda stenar. Bedöms som övrig kulturhistorisk lämning.
42	21	16 (NO-SV)	1,4	0,4	Ploglager 0,2 m tjockt, rikligt med småsten.	Massiv lera.			Flera markfasta block påträffades i schaktet.
43	21	11 (SO-NV)	1,4	0,35	Ploglager 0,2 m tjockt.	Lera.			I NV ett dräneringsdike lagt i SV-NO riktning, i det påträffades dräneringsrör av tegel. Schaktet breddades vid dräneringsdikedet.
44	21	11,5 (Ö-V)	1,4	0,4	Ploglager 0,2 m tjockt.	Lera med enstaka stenar.	14		Anläggning bestående av en stenfylld grop påträffades 3 m från schaktets V ände, anläggningen bedömdes vara recent och utgjck.
45	21	13 (NV-SSO)	1,4	0,4	Torv och matjord 0,3 m tjockt.	Berg i dagen och ljus lera.			Markfast block påträffades 7 meter från schaktets nordkant.
46	21	5,5 (Ö-V)	1,4	0,4	Ploglager 0,2-0,25 m tjockt.	Morän i V och lera i Ö.			Markfasta block påträffades i schaktet tillsammans med stenblock som låg i ploglagret. Tegel fanns även i ploglagret.

Bilaga 4. Anläggningstabell			
Anläggning	Typ	Storlek, m	Beskrivning
1	Utgår	0,4	Rund form. Fyllning betstående av mörkgrå silt, sot och små bitar av kol. Fynd av smidd järnspik (fnr 2). Spår av recent aktivitet och utgår därför.
2	Husgrund	1,9x1,9	Något kvadratisk form. Fyllning bestående av mörkgråbrun silt. Fynd av tegel och obrända ben, eventuell syllsten i sydligaste kanten. Husgrund från historisk tid.
3	Kokgrop	1,2x1	Oval form. Fyllning bestående av gråbrun silt. Sten, kol och keramik framkom i ytan
4	Stolphål	0,6x0,5	Stenskott stolphål, oval form, stenmaterial upp till 0,2 m i sida, homogen fyllning bestående av gråbrun lerig silt.
5	Stolphål	0,65x0,5	Stenskott stolphål, oval form med enstaka stenar upp till 0,2 i sida samt kol synligt i fyllningen som bestod av gråbrun lerig silt.
6	Stolphål	1,1x0,6	Ovalt stolphål med möjlig omstolpning, stenar upp till 0,25 m stora fanns centralt och kol och sot i S av den gråbruna siltiga fyllningen.
7	Stolphål	0,7x0,6	Oval form. Stolphål med möjlig stenskoning i S bestående av tre stenar upp till 0,3 m i sida. Fyllning bestående av brun grusig silt.
8	Stolphål?	1,2x0,9	Oval form, mörkbrun grusig silt. Möjligt stolphål med sten av material med upp till 0,25 m i sida.
9	Stolphål?	0,4	Rund i form. Möjligt mindre stolphål bestående av en mörkfärgning innehållande kol i fyllningen.
10	Utgår	1,4x0,7	Sannolikt en cirkulär nedgrävning med skarp nedgrävningskant. Fyllning bestående av mörkgrå siltig lera med stänk av kol och växtdelar. Fortsatte utanför schaktkant i söder. Gav ett recent intryck och utgår.
11	Utgår	0,4	Rund mörkfärgning, tolkad som stenlyft.
12	Utgår	1	Rund fläck av mörkare siltig fyllning som fortsatte utanför schaktkanten i söder. Stenlyft.
13	Utgår	0,53	Rund fläck med fyllning av mörk siltig lera och enstaka småstenar. Stenlyft.
14	Utgår	0,95x0,6	Oval nedgrävning med fyllning bestående av rödbrun lerig silt med stänk av kol. Tre synliga stenar 0,2- 0,3 m i sida. Gav ett recent intryck och utgår därför.

Bilaga 5. Grävruator						
Ruta	Objekt	Markslag och topografi	Djup, m	Area m2	Anmärkning	Undergrund
1	3	Torv och rötter 0,05-0,07 m tjockt, därunder sandig morän med tilltagande rödfärg med djupet.	0,15	1	Kvarts förekommer naturligt i stenmaterialet.	Sandig morän.
2	3	Torv, blåbärsris och tallrötter, 0,15 m tjockt.	0,15	1	Kvarts förekommer naturligt i stenmaterialet.	Sandig morän
3	3	Torv och rötter, 0,05 m tjockt, därunder mörkgrå matjord 0,1 m tjockt.	0,15	1		Grusig morän med rikligt med småsten.
4	3	Torv och rötter 0,05 m tjockt, därunder matjord 0,05-0,1 m tjockt	0,2	1		Sandig morän med rikligt med sten.

Bilaga 5. Fyndtabell						
Fynd nr	Sakord	Material	Mått	Vikt, gr	Antal	Fyndomständighet
1	Kärffragment	Keramik	50x40x12mm	36	1	I schakt 7 anläggning 3
2	Spik	Smidesjärn	70x14x12mm	36	1	I schakt 4 anläggning 1